

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ІТ-ПІДПРИЄМНИЦТВО

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	Усі
Спеціальність	Усі
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Усі

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
Менеджменту та бізнесу

Тетяна ЛЕПЕЙКО

**Харків
2022**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри менеджменту та бізнесу.

Протокол № 1 від 29.08.2022 р.

Розробники:

Перерва І. М., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнесу,

Мазоренко О. В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнесу,

Канова О. А., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнесу,

Баркова К. О., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнесу.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Програма вивчення дисципліни «ІТ-підприємництво» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів. Навчальна дисципліна «ІТ-підприємництво» належить до циклу вибіркових професійно-орієнтованих дисциплін підготовки бакалаврів.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять, виконують завдання щодо практичного застосування одержаних знань. Вивчення теоретичних положень навчальної дисципліни «ІТ-підприємництво» потребує закріплення їх за допомогою практичних занять і це складає значну частину дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «ІТ-підприємництво» є формування у здобувачів вищої освіти компетенцій для концептуального розуміння основ функціонування підприємств різної форми власності в ІТ-галузі, набуття навичок створення власного обґрунтування бізнесу та підвищення ефективності управління бізнесом в ринкових умовах.

Завданнями навчальної дисципліни є:

вивчення організаційних основ побудови підприємницької діяльності;

засвоєння основних принципів та правил регулювання підприємництва в сучасних умовах;

розвиток навичок обґрунтування вибору найбільш привабливих напрямів підприємництва в різних умовах;

оволодіння теоретичними знаннями щодо законодавчого регулювання створення та організації діяльності підприємства;

вибору організаційно-правової форми підприємства, ведення власної справи;

вивчення систем оподаткування підприємницької діяльності фізичних осіб;

вивчення особливостей розробки бізнес-плану;

вивчення особливостей організації підприємницької діяльності фізичними особами.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні концепції підприємництва, методологія ІТ-підприємництва.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Мікроекономіка	Фінанси
Макроекономіка	Маркетинг
Комп'ютерні науки	Стратегічне управління

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність висвітлити особливості підприємництва в сучасних умовах українського ринку.	Знання та розуміння особливостей ведення бізнесу, змісту підприємництва.
Здатність вибору видів підприємницької діяльності при вирішенні організаційноуправлінських завдань.	Знання та розуміння відмінностей між видами підприємницької діяльності.

Здатність організації власної ділової діяльності в сучасному ІТ-секторі	Навички організації бізнесу з урахуванням особливостей ІТ-сектору.
Здатність здійснити відбір необхідної інформації відповідно до українського бухгалтерського та податкового законодавства	Знання та розуміння українського бухгалтерського та податкового законодавства.
Здатність визначати основні фінансові результати діяльності підприємства та оцінювати їх динаміку.	Знання та розуміння методології оціночної діяльності.
Здатність розробляти бізнес-план.	Знання та розуміння сутності бізнеспланування. Навички розробки бізнесплану

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організаційно-правові аспекти підприємництва.

Тема 1. Сутність підприємництва. Основні види підприємницької діяльності.

Поняття підприємницької діяльності. Середовище підприємства. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Особливості розвитку бізнесу в інформаційній економіці. Підприємець та його ділові якості. Складники підприємницького хисту. Класифікація підприємств та їх особливості в сучасному бізнесі.

Тема 2. Підприємницькі ідеї та методи їх реалізації.

Поняття «підприємницька ідея», її значення. Джерела формування нових ідей. Методи генерування підприємницьких ідей та обчислення їх успіху. Сфера бізнес-рішень та технології. Економічні методи прийняття підприємницьких рішень.

Основні кроки підготовки до підприємницької діяльності.

Тема 3. Реєстрація підприємств різних форм власності та організація виробництва товарів та послуг

Види підприємств в Україні. Вимоги до статутного фонду. Державне регулювання підприємництва. Порядок реєстрації підприємств в Україні. Установчі та реєстраційні документи. Бронювання назви компанії. Вимоги до засновників у різних організаційних формах підприємств.

Особливості створення підприємств різних форм власності.

Вартість реєстрації юридичних та фізичних осіб. Особливості реєстрації акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, приватних підприємств, партнерств з обмеженою відповідальністю тощо. Зміни до установчих документів.

Права, обов'язки та відповідальність підприємця. Малий та середній бізнес у сучасній економіці.

Витрати виробництва і собівартість продукції. Прибуток. Норма прибутку. Ціна товару. Методи ціноутворення.

Тема 4. Джерела фінансування підприємницької діяльності.

Власні, позикові та залучені джерела фінансування підприємницької діяльності. Кредитування підприємств різних форм власності. Види позик. Банківське кредитування. Принципи та умови кредитування. Вимоги до документів, необхідних для отримання позики. Вартість позикових коштів.

Особливості безпеки. Фінансування бізнесу за власний рахунок. Оренда обладнання як альтернатива кредиту. Венчурне фінансування: суть, особливості та можливості.

Тема 5. Основи обліку та податки. Франчайзинг.

Загальна та спрощена система оподаткування, облік та звітність про підприємницьку діяльність.

Облік доходів фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб різних форм власності. Єдиний

податок для юридичних та фізичних осіб. Особливості бухгалтерського обліку та звітності для юридичних та фізичних осіб.

Порядок та форми бухгалтерського обліку на підприємствах.

Види податків. Податкові пільги в різних сферах діяльності. Штрафні санкції. Органи контролю та нагляду, види перевірок.

Франчайзинг.

Змістовий модуль 2. Особливості ведення бізнесу в ІТ-галузі.

Тема 6. Загальна характеристика ІТ-підприємництва та види технічного бізнесу.

Структура та тенденція попиту на ІТ-продукти та послуги. Ключові споживачі та постачальники ІТ-продуктів та послуг. Динаміка ринку. Злиття і поглинання. Логістичні ланцюги в ІТ та їх учасники. Постачальники та їх партнери. Альянси та партнерські відносини компаній. Франшизи.

Структура власності в ІТ-бізнесі. Основні організаційні форми ІТ-бізнесу.

ІТ-інновації та стартапи. Роль інвесторів. Основні напрямки діяльності стартапів. Основні види ІТ-бізнесу.

Тема 7. Бізнес-моделі для ІТ-галузі.

Підходи до ведення бізнесу в ІТ-галузі. Визначення бізнес-моделі. Структура бізнес-моделі.

Категорії Інтернет-бізнесу. Що таке бізнес-модель? Концепція електронного бізнесу.

Моделі електронного бізнесу.

Тема 8. Бізнес-планування. Особливості оподаткування в ІТ галузі.

Сутність та мета бізнес-планування. Зміст і структура бізнес-плану.

Види бізнес-планів. Елементи бізнес-плану.

Поради щодо бізнес-планування. Презентація бізнес-плану.

Тема 9. Електронний бізнес – середовище підприємницької діяльності.

Проблеми організації бізнес-процесів у середовищі Інтернет. Принципи інтеграції підприємств реального сектору до інформаційної економіки.

Використання моделей електронної комерції.

Тема 10. Маркетинг ІТ-проектів та особливості оцінки Інтернет-бізнесу

Місце та роль маркетингу в ІТ-компанії. Ключові бізнес-моделі в ІТ та їх маркетингові потреби.

Маркетингові комунікації в Інтернеті. Особливості маркетингових комунікацій в Інтернеті.

Веб-сайт як основа Інтернет-комунікацій. Інтернет-реклама. Планування рекламної кампанії.

Оцінка ефективності проектів за фінансовими результатами. Оцінка кількісних та якісних показників бізнесу. Інтелектуальна власність та її оцінка.

Перелік практичних (семінарських) / лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни «ІТ-підприємництво» для реалізації визначених компетентностей освітньої програми та активізації освітнього процесу на лекційних/практичних заняттях передбачено застосування таких методів навчання як: лекції-дискусії (тема 1 – тема 10), робота в малих групах (Тема 2, Тема 5, Тема 7 – 10), презентації (Тема 2, Тема 5, Тема 7), ілюстрації (Теми 1 –10), кейс-стаді (Тема 2; Тема 6), різноманітні індивідуальні (Теми 1 –10) та групові роботи (Тема 2, Тема 5).

Під час проведення лекційних та лабораторних занять використовуються: пояснювально-ілюстративний, репродуктивні, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький методи викладання.

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання. Оцінка проводиться за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік, – 60 балів).

підсумковий / семестровий контроль, що здійснюється у формі семестрового диференційованого заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Залік виставляється як загальна сума балів, набраних за результатами поточного контролю.

Поточний контроль включає оцінювання студентів під час:

компетентнісно-орієнтоване завдання за темами – вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій; логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію (максимальна оцінка – 10 балів (два компетентнісно-орієнтованих завдань впродовж семестру, загальна максимальна кількість балів – 20));

презентація – вміння здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; вміння планувати та оцінювати певні проблемні питання; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; грамотність подачі матеріалу (максимальна оцінка – 5 балів (три презентації впродовж семестру, загальна максимальна кількість балів – 15));

виконання експрес тестів за темами – застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; стиль викладу матеріалу в письмових роботах; самостійність виконання роботи; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи (оцінюється у 5 балів (два експрес тести впродовж семестру – загальна максимальна кількість балів – 10));

презентація індивідуального завдання (проєкту) – вміння здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; вміння планувати та оцінювати ризики реалізації ідей проєктів; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретного ідеї проєкту; грамотність подачі матеріалу (максимальна оцінка – 25 бали);

виконання письмових контрольних робіт – ступінь засвоєння фактичного матеріалу; логіка, структура викладу матеріалу; наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання. вміння її обґрунтовувати; якість і чіткість викладення міркувань (максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 30 балів (одна письмова контрольна робота впродовж семестру – загальна максимальна кількість балів – 30)).

Самостійна робота включає:

- 1) вивчення теоретичного матеріалу з попередньої лекції перед кожним наступним лекційним заняттям;
- 2) збирання, узагальнення, обробка інформації, необхідної для активної роботи на практичних заняттях.

Підсумковий контроль (виконання письмової підсумкової контрольної роботи) знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни - це перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до проблем навчальної дисципліни. Він охоплює програму дисципліни і передбачає визначення ступеня опанування студентами компетентностей, діагностику рівня їх теоретичної підготовки. Максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 30 балів (одна підсумкова письмова контрольна робота впродовж семестру).

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студентів під час семінарських, практичних занять та виконання індивідуальних завдань здійснюється за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою,

а також сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій у процесі виконання індивідуальних завдань і завдань, що виносяться на розгляд в аудиторії;

- узагальнювати інформацію та робити висновки; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції з певного проблемного питання; застосування аналітичних підходів; якість і ясність аргументації; логічність, структурування та обґрунтованість висновків з конкретної проблеми; самостійність роботи; грамотність викладу матеріалу; використання методів порівняння, узагальнень понять і явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями оцінювання самостійної роботи студентів є: глибина та міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання з окремих тем, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категоріальним апаратом, вміннями та прийомами виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних і семінарських заняттях.

Підсумковий/семестровий контроль. Студент вважається атестованим, якщо сума набраних балів за результатами поточного контролю дорівнює або перевищує 60 балів. Студент не може вважатися атестованим, якщо сума набраних балів за результатами поточного контролю дорівнює 59 і менше балів.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Організаційно-правові аспекти підприємництва.			
Тема 1	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 1 за питаннями: Поняття підприємницької діяльності. Середовище підприємства. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Особливості розвитку бізнесу в інформаційній економіці. Підприємець та його ділові якості. Класифікація підприємств та їх особливості в сучасному бізнесі.	Активна робота	
	Практичне заняття 1. Визначення відповідних критеріїв підприємця та успішного бізнесу.	Виконання практичного завдання	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		

Тема 2	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 2 і 3 за питаннями: Поняття «підприємницька ідея», її значення. Методи генерування підприємницьких ідей та обчислення їх успіху. Сфера бізнес-рішень та технології. Основні кроки підготовки до підприємницької діяльності.	Активна робота	
	Практичне заняття 2. Семінарське заняття за темою "Історії успішних підприємців". Практичне заняття 3. Ділова гра "Особливості генерації підприємницьких ідей та визначення їх ефективності"	Презентація	5
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 4 і 5 за питаннями: Види підприємств в Україні. Порядок реєстрації підприємств в Україні. Особливості створення підприємств різних форм власності. Права, обов'язки та відповідальність підприємця. Малий та середній бізнес у сучасній економіці. Витрати виробництва і собівартість продукції. Прибуток. Норма прибутку. Ціна товару. Методи ціноутворення.	Активна робота	
	Практичне заняття 4. Вибір оптимальних організаційно-правових структур для різних типів підприємств. Практичне заняття 5. Оцінка витрат підприємства та формування ціни товару/послуги.	Компетентнісно-орієнтоване завдання	10
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		
Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 6 за питаннями: Власні, позикові та залучені джерела фінансування підприємницької діяльності. Принципи та умови кредитування. Особливості безпеки. Фінансування бізнесу за власний рахунок. Оренда обладнання як альтернатива кредиту. Венчурне фінансування: суть, особливості та можливості.	Активна робота	
	Практичне заняття 6. Особливості розрахунку та використання кредиту типу овердрафт	Виконання практичного завдання	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		

Тема 5	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 7 і 8 за питаннями: Загальна та спрощена система оподаткування, облік та звітність про підприємницьку діяльність. Облік доходів фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб різних форм власності. Порядок та форми бухгалтерського обліку на підприємствах. Види податків. Франчайзинг.	Експрес тест	5
	Практичне заняття 7 і 8. Вирішення проблеми вибору фірми для франчайзингу	Презентація	5
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		
Змістовий модуль 2. Особливості ведення бізнесу в ІТ-галузі.			
Тема 6	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 9 за питаннями: Структура та тенденція попиту на ІТ-продукти та послуги. Ключові споживачі та постачальники ІТ-продуктів та послуг. Динаміка ринку. Основні організаційні форми ІТ-бізнесу. ІТ-інновації та стартапи. Основні напрямки діяльності стартапів.	Активна робота	
	Практичне заняття 9. Семінарське заняття: «Тенденції ІТ-індустрії: «гарячі» та «померлі» напрямки».	Виконання практичного завдання	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		
Тема 7	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 10 за питаннями: Підходи до ведення бізнесу в ІТ-галузі. Визначення бізнес-моделі. Структура бізнес-моделі. Категорії Інтернет-бізнесу. Концепція електронного бізнесу. Моделі електронного бізнесу.	Активна робота	
	Практичне заняття 10. Виконання завдань щодо Інтернет-бізнесу та розгляд моделей електронного бізнесу.	Презентація	5
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		
Тема 8	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 11 за питаннями: Сутність та мета бізнес-планування. Зміст і структура бізнес-плану. Види бізнес-планів. Елементи бізнес-плану. Поради щодо бізнес-планування.	Експрес-тест	5

	Практичне заняття 11. Виконання завдань щодо складанням та веденням звітності на підприємстві ІТ галузі.	Виконання практичного завдання	
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		
Тема 9	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 12 і 13 за питаннями: Проблеми організації бізнес-процесів у середовищі Інтернет. Принципи інтеграції підприємств реального сектору до інформаційної економіки. Використання моделей електронної комерції.	Активна робота	
	Практичне заняття 12. Вирішення практичних завдань щодо вибору моделей електронної комерції, організації електронної комерції. Практичне заняття 13. Проблеми організації бізнес-процесів у середовищі Інтернет. Використання моделей електронної комерції.	Компетентнісно-орієнтоване завдання	10
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		
Тема 10	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекції 14 і 15 за питаннями: Місце та роль маркетингу в ІТ-компанії. Ключові бізнес-моделі в ІТ та їх маркетингові потреби. Маркетингові комунікації в Інтернеті. Оцінка ефективності проектів за фінансовими результатами. Інтелектуальна власність та її оцінка.	Підсумкова письмова контрольна робота	30
	Практичне заняття 14 і 15. Оцінка ефективності проектів за фінансовими результатами. Оцінка кількісних та якісних показників бізнесу. Інтелектуальна власність та її оцінка.	Презентація індивідуального завдання (проєкту)	25
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття		

Рекомендована література

Основна

- Опорний конспект лекцій: ІТ-підприємництво / І. М. Перерва // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8355>.
- Карпюк Г. І. Основи підприємництва: навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20 pidpryyemnytstva.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryyemnytstva.pdf) (Дата звернення: 21.0./21).

Додаткова

3. Алексеева С. В. Основи економічної грамотності та підприємництва: навчальний посібник /Алексеева С. В., Базиль Л. О., Байдулін В. Б., Гриценок І. А., Єршова Л. М., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Сохацька Г. В. – Житомир: "Полісся", 2021. – 248 с.
4. Гонтарева І. В. Підприємництво : підручник / І. В. Гонтарева. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 392 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

5. Перерва І. М. ІТ-підприємництво // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=8355>.
6. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
7. Електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>.